

హైదరాబాద్ 'రాజీవ్ గాంధీ ఇంటర్నేషనల్ ఎయిర్పోర్ట్'లో దిగి కేబ్లో ఇంటికొచ్చేటప్పటికి సాయంత్రం ఐదు కావస్తోంది. వృత్తిరీత్యా ప్రొఫెసర్ని నేను. ఇంజనీరింగ్ విద్యార్థులకు పాఠాలు చెప్పడం నేను ఆనందంగా చేసే పని. ముంబయి ఐ.ఐ.టి.లో 'ఇంటర్నేషనల్ కాన్ఫరెన్స్ ఆన్ ఏవియానిక్ సిస్టమ్స్'లో పాల్గొనడానికి వెళ్ళివచ్చాను. నేను ఇంట్లోకి ప్రవేశించేసరికి నా బావమరిది రవి నా పెళ్ళాంతో ఏదో విషయం గురించి సీరియస్ గా డిస్కస్ చేస్తున్నాడు. వాణ్ని చూస్తే నాకు అదోలాంటి ఫీలింగ్ కలుగుతూ ఉంటుంది. వయసు ముప్పై దాటుతున్నా ఏ విషయం మీదా ప్రత్యేకమైన శ్రద్ధ కనబరచడు. అధునాతనమైన ఎలక్ట్రానిక్ పరికరాలు వాడటంలోనూ, జీవితాన్ని బాగా ఎంజాయ్ చేయడంలోనూ అనుభవజ్ఞుడు. ఉద్యోగం, సజ్జోగం లేదు కాబట్టి ఇంకా పెళ్ళి కాలేదు.

"అ...రండి. రండి వచ్చారా! కాన్ఫరెన్స్ బాగా జరిగిందా" అంటూ ఆహ్వానించింది నా భార్య.

"బాగానే జరిగింది. ఏంటి నీ తమ్ముడూ, నువ్వు ఏదో అంతర్జాతీయ సమస్య గురించి మాట్లాడుకుంటున్నారూ" జోక్ గా అడిగాను.

"అదేనండీ..మన రాజులేదూ..సత్యం కంప్యూటర్స్ రామలింగరాజు..ఏదో పెద్ద ఫ్రాడ్ చేసి పోలీసులకి లొంగిపోయాడంట కదా! అదే మాట్లాడుకుంటున్నాం..ఇంతకీ భోజనం చేసారా?" అడిగింది.

"చేసాను. రామలింగరాజు లొంగిపోయాడంటే దానివల్ల నీకుగానీ, నీ తమ్ముడికి గానీ వచ్చే సమస్య ఏమీ లేదుకదా? పనికిరాని విషయాలు మాట్లాడుతూ నువ్వు చెడిందే కాక నీ తమ్ముడిని కూడా చెడగొడుతున్నావు" చిన్నగా మందలించాను.

నా బావమరిది ఎప్పుడో చల్లగా జారుకున్నాడు. ఎప్పుడు ఏం చెయ్యాలో తెలిసిన జ్ఞాని అతడు.

"సరేంది. మీరెప్పుడూ సన్నే తప్పుబడుతూ వుంటారు. నాకెందుకొచ్చింది గొడవ" అనుకుంటూ సీరియస్ గా వెళ్ళి, పదేళ్ళ నుండి ప్రసారమవుతున్న 'జీవన పోరాటం' టీవీ సీరియల్ చూడటంలో మునిగి

పోయింది నా భార్య.

***

ఆహ్లాదకరమైన చల్లటి గాలి వీస్తున్న సాయంకాలపు ప్రశాంత నేపథ్యంలో...

"అప్లిమల్ కంట్రోల్ థియరీ గురించి డిస్కస్ చేయడానికి వచ్చిన పిహెచ్ డి స్టూడెంట్ తో ఇంటి దగ్గర బిజీగా ఉన్నాన్నేను. అప్పుడప్పుడు నా స్టూడెంట్స్ ఇలా ఇంటికి రావడం నాకు కొత్త కాదు. రెండు కప్పుల్లో కాఫీ పోసి పట్టుకొచ్చింది నా భార్యమణి. నా కప్ అందుకొని సిప్ చేసి "ఈరోజు మీ తమ్ముడిగారి దర్శన భాగ్యం లేదు. ఏ ప్రాంతాన్ని సర్వే చేస్తున్నాడు? కూకట్ పల్లా? బోయిన్ పల్లా?" నవ్వుతూ అడిగాను.

"ఏమో తెలీదండీ! పొద్దున్నేగా బయటికి వెళ్ళాడు.

వికలాంగుడు

ఇప్పటిదాకా అడ్రస్ లేదు. ఎక్కడికి వెళ్ళాడో?" దిగులుగా అంది- ఒక చంటిపిల్లాడు తప్పిపోయిన లెవెల్ లో బాధపడుతూ.

"ఎక్కడికి వెళ్ళుంటాడు. ఏ ఫ్రెండ్స్ తోనో సినిమాకో, షికారుకో ప్రోగ్రాం వేసుంటాడు. కంగారుపడకు..వచ్చేస్తాడలే!" అన్నాను.

"ఏమోనండీ!" అంటూ "అయ్యో! నా మతిమందా 'పగబట్టిన పనిమనిషి' సీరియల్ అయిపోతుందేమో అనుకుంటూ టీవీ దగ్గరికి పరుగెత్తింది నా భార్య.

నా బావమరిది రవి మా ఇంట్లోనే ఉంటాడు. రెండేళ్ళ క్రితం అనుకుంటాను, వాళ్ళ నాన్న అతణ్ని తీసుకొచ్చి మా ఇంట్లో పెట్టాడు. అక్కడ- వాళ్ళు సొంతూరులో ఉంటే తిని తిరగడం తప్ప పెద్దగా ఉద్ధరించే కార్యక్రమాలేవీ లేవని, మా దగ్గర ఉంటే క్రమశిక్షణతో బాగుపడతాడని తీసుకొచ్చాడు.

నా కొడుకులిద్దరూ ఇంజనీరింగ్ చదువుకుని, అమెరికా వెళ్ళి సాఫ్ట్ వేర్ రంగంలో స్థిరపడ్డారు. మేము ఒంటరివాళ్ళం అయ్యాం. దాంతో మాకు తోడుగా ఉంటాడని రవిని మాతో ఉండమని చెప్పాం. అప్పటినుండి ఉద్యోగ ప్రయత్నాలు చేస్తున్నాడుగానీ ఒక్కటి కూడా తగలేదు. అలాగని తన అసమర్థతల్ని అధిగమించే పనులేమీ చేపట్టడు. ఒక్కోసారి చాలా హుషారుగా ఉంటాడు. ఇంకోసారి సీరియస్ గా ఏదో ఆలోచిస్తూ డల్ గా ఉంటాడు. నాక్కూడా బాధగానే ఉంటుంది. ఇంత వయసొచ్చినా అతడికి స్థిరత్వమంటూ రాలేదని! కాసేపటి తర్వాత, పిహెచ్ డి స్టూడెంట్ నా దగ్గర నెలవుతీసుకొని వెళుతుండగా నెమ్మదిగా ఇంటికి వచ్చాడు రవి. అప్పటికి చీకటిపడి చాలా సేపయింది.

"ఏం రవీ! ఎక్కడికి వెళ్ళావు?! ఇంతవరకూ ఇంటికి రాకపోయేసరికి మీ అక్క ఎంత కంగారుపడుతోందో తెలుసా? ఆసలే రోజులు బాగాలేవు" అన్నాను.

"ఏం లేదు బావా! బాలానగర్ లోని 'సుగుణ ఇండస్ట్రీస్'లో వాకెన్ ఇంటర్వ్యూ ఉందంటే మా ఫ్రెండ్స్ తో సహా వెళ్ళాను. అబ్బో! చాలామంది కేండిడేట్స్ వచ్చారు. ఉన్నవి రెండు పోస్టులు, వందమంది దాకా వచ్చారు" నీరసంగా చెప్పాడు.

"ఇంతకీ ఇంటర్వ్యూ బాగా చేసావా?" ఆసక్తిగా అడిగాను.

"ఏం బాగా చెయ్యడమో బావా! వెళ్ళగానే రిటన్ టెస్ట్ పెట్టారు. అందులో క్వాలిఫై అయినప్పటికీ తల ప్రాణం తోకకు వచ్చింది. వందమందిలో నుండి పాతిక

మందిని ఇంటర్వ్యూకి పిలిచారు. ఏదో నాకు తెలిసింది చెప్పాను. చూడాలి ఏమవుతుందో!"

"అంటే ఇంటర్వ్యూలో కాన్ఫిడెంట్ గా చెప్పలేదా?"

"చెప్పాను. కానీ మనకెవరిస్తారు బావా జాబ్! అయినా ఈ రోజుల్లో అందునా మనలాంటి దేశంలో ఉద్యోగం రావాలంటే రిజర్వేషన్లు, రికమండేషన్లు తప్పనిసరి కదా! నాకు రిజర్వేషన్ ఎలాగూ లేదు. రికమెండేషన్ నువ్వు ఎప్పటికీ చేయించవు. ఇంకెలా వస్తుంది జాబ్? ఏదో నా తలరాత ఇలా తగలడింది. జీవితాంతం నిరుద్యోగిగా ఉంటూ ఇంకొకరి దయాదాక్షిణ్యాలతో బ్రతకాలేమో!" అంటూ ఏడుపు మొహం పెట్టాడు. ఏం చెప్పాలో నాకూ అర్థం కాలేదు. ఇంకా సేపు అలాగే వాడితో మాట్లాడితే ఆ నిరాశావాదం నాకు కూడా అంటుకుంటుందేమో అని భయపడి, నా ముందున్న న్యూస్ పేపర్ లోకి తల దూర్చాను.

***

ఆ రోజు గురువారం!

"ఏమండీ! సాయంత్రం 'బాబా' గుడికి వెళ్ళామా?" అడిగింది భార్యమణి.

"సరే! వెళ్ళాం" అన్నాను. ఈమధ్య వర్క్ హడావుడిలో పడిపోయి ఎక్కడికి వెళ్ళడం లేదు. గుడికి వెళ్ళాస్తే పుణ్యం, పురుషార్థంతోపాటూ కొంచెం రిలీఫ్ గా కూడా ఉంటుందని 'ఓకే' అన్నాను. కాతు బయటకు తీసినేనూ, నా భార్య బయలుదేరుతుండగా "బావా! నేను కూడా రానా" అడిగాడు రవి.

"అబ్బు! ఎంత కాలానికి వీడికి మంచి బుద్ధి పుట్టింది" అనుకుంటూ "రా! రా!" అంటూ ఆహ్వానించాను.

ముందు సీట్లో నా ప్రక్కనే కూర్చుని డోర్ లాక్ చేసాడు. వెనక సీట్లో నా భార్య రిలాక్సింగ్ గా కూర్చుంది.

గేరు మార్చి కారుని ముందుకు దూకించాను. "ఇంకేంటి రవి విషయాలు. కొత్త జాబ్ కి ఏమైనా అపై చేసావా?" కాజువల్ గా అడిగాను.

"లేదు బావా! మొన్న వెళ్ళిన ఇంటర్వ్యూ రిజల్ట్ ఇంకా రాలేదు కదా! ఆ జాబ్ కి సెలెక్ట్ అయినదీ లేనిదీ చూసుకుని అప్పుడు అపై చేస్తాను" అన్నాడు.

నవ్వొచ్చింది నాకు. "అప్పటి దాకా వెయిట్ చెయ్యడం దేనికి? టైమ్ వేస్ట్ తప్ప! ఈలోగా ఇంకోదానికి అప్లికేషన్ పెడితే మంచిదే కదా?" అన్నాను.

అడుక్కుంటున్నారు. కాసేపటికి మా దగ్గరికి కూడా వచ్చి, విండోలోంచి చేతులు పెట్టి దానం చెయ్యమంటున్నారు. నేను జేబులోంచి చిల్లర తీస్తుండగా "వద్దు బావా! ఇలాంటివాళ్ళని మనం ఎంకరేజ్ చేయకూడదు.

ఇంత చిన్న వయసు నుండి అడుక్కుంటూ డబ్బు రుచి మరిగితే పెద్ద యాక వీళ్ళు ఏ రౌడీ

దిగాక కారుని తీసుకెళ్ళి పార్క్ చేసాను.

***

గుడి వాతావరణం చాలా సందడిగా ఉంది. అయినా అందులోనే ఏదో తెలియని ప్రశాంతత! బహుశా అది మన సంస్కృతిలోనే అంతర్లీనంగా ఉన్న దైవత్వం వలన వచ్చినది కాబోలు!

చెప్పులు విడిచిపెట్టి గుళ్ళోకి వెళ్ళాం. గుడి అంత ర్యాగంలోని 'సాయిబాబా' విగ్రహం చిరునవ్వులు చిందిస్తూ ఈ జనవిన్యాసాల్ని చిద్విలాసంగా చూస్తున్నట్లుగా

ఉంది. ఆ దివ్య మంగళ స్వరూపానికి చేతులెత్తి దండం పెట్టుకొని ప్రసాదం తినడం కోసం అక్కడే కూర్చున్నాం. అప్పుడొక చిన్న సంఘటన జరిగింది!

గుడి ప్రాంగణంలో ఇద్దరు ముష్టివాళ్ళు సంభాషించసాగారు. ఆ ఇద్దరిలో ఒకడు పెద్దోడు. ఇంకోడు చిన్నోడు. పెద్దోడికి ఒక కాలు లేదు.

చిన్నోడికి ఒక చెయ్యి లేదు. ఇద్దరూ వికలాంగులే! పెద్ద ముష్టోడు చిన్న ముష్టోడ్ని అంటున్నాడు.

"ఏరా! చెత్త నాయాల! నిన్ననగా పది రూపాయిలు తీసుకున్నావు. మళ్ళీ తిరిగివ్వలేదు. ఎప్పుడూ ఇల్తావ్!"

"ఎక్కడ మావా! రోజంతా కూసున్నా బొచ్చెలో పైసా పడ్డం నేడు. రేపు సూతాన్నే మావా!" కేర్లేస్ గా అన్నాడు చిన్నోడు.

"ఏంట్రా నువ్విచ్చేది! సాయంకానం అవంగానే

"ఆ చూద్దాంలే బావా! ఇప్పుడేం కొంపలు మునిగిపోయాయి!" అంటూ తేలిగ్గా తీసేసాడు. నిజమే మరి! నెలనెలా తండ్రి డబ్బు పంపిస్తుంటే ఎవడికైనా అలాగే ఉంటుంది.

ట్రాఫిక్ సిగ్నల్ దగ్గర ఎర్రలైటు పడటంతో కారుకి బ్రేక్ వేసి ఆపాను.

పదేళ్ళలోపు వయసున్న ఇద్దరు ముగ్గురు చిన్నపిల్లలు చింపిరి జుట్టుతో, చిరిగిన బట్టలతో "ధర్మం చెయ్యండమ్మా" అంటూ ప్రతీ వాహనం దగ్గరికి వెళ్ళి

లగానో, గూండాల గానో తయారయి సమాజాన్ని దోచుకు తింటారు. ఇలాంటివాళ్ళని తుపాకీతో కాల్చి సముద్రంలో పారెయ్యాలి" అంటూ ఆవేశంగా చెప్పాడు రవి. ఇంత చిన్న విషయానికి అంత ఎమోషన్ దేనికో నాకు అర్థం కాలేదు. అయినా 'తల్లిదండ్రుల మీద పడి దోచుకు తినడం కంటే ఇది నయమే కదా!' అని మనసులో అనుకున్నాను. ఆలోచనల్లో ఉండగానే గుడి వచ్చింది. రవి, నా భార్య

అక్షయ్

సారా కొట్టుకు పరిగెదతన్నావు. పొద్దుట్నీండి గుడి దగ్గర అడుక్కుంటే రాలే దబ్బులన్నీ మందుకే తగలెత్త న్నావు. పైగా నాలోటోల్ల దగ్గర అప్పులూకటి! ఏదో నీ పెళ్ళాం రావులమ్మ నాలుగిల్లలో పనిసేయబట్టి కుటుంబం నడుస్తోంది. ఒళ్లు దగ్గరెట్టుకునుండ్రా ఎదవా!” అంటూ తిడుతున్నాడు పెద్దోడు.

ఈలోగా ఒక ‘వ్యక్తి’ స్టైలుగా నడుచుకుంటూ గుళ్ళోకి వస్తున్నాడు.

కళ్ళకి కూలింగ్ గ్లాసెస్, కాళ్ళకి నిగనిగలాడే బ్లాక్ షూస్ తో గొప్పగా ఉన్నాడు. అతణ్ణి చూడగానే ఈ ముష్టిళ్ళిద్దరూ ఏక్టివ్ అయిపోయారు.

“బాబూ! ధర్మం సెయ్యి బాబూ!”

“అయ్యా! ధర్మం సెయ్యం దయ్యా!”

“దయసూపు సామీ!” అంటూ అడుక్కోవడం ప్రారంభించారు.

అయినా ఆ స్టైలు వ్యక్తి వీళ్ళని కేర్ చెయ్యకుండా ముందుకెళ్ళసా గాడు. ముష్టిళ్ళిద్దరికీ ఒళ్ళుమం డింది.

“నూడ్డానికి దాబుగా వున్నాడు. పైసా ధర్మం సెయ్యడా నికి సెయ్యి రాడం లేదు. పైన పటారం! లోన లోటారం!” అంటూ తిట్టసాగాడు చిన్నముష్టి షోడు.

“ఒరేయ్! ఊరుకోరా నువ్వు. మనకెందుకు, ఆళ్ళిష్టం!” వారిం చాడు పెద్దోడు. ఆ స్టైలు వ్యక్తి వెనక్కి తిరిగి వీళ్ళిద్దరి దగ్గరకి వచ్చాడు.

“ఏరా! చూడ్డానికి దుక్కల్లా ఉన్నారు. పనీ పాటా చెయ్యకుండా ఇలా అడుక్కోవడానికి సిగ్గుగా లేదు. పైగా డైలాగులు కొడుతు న్నారు” అంటూ అరిచాడు.

“ఏంది సార్! మీరు నెప్పేది? మాకు బతకడానికి దారినేక అడు క్కుంటున్నాం. మీకేటి సార్.

ఎన్నైనా చెబుతారు. అదురుష్టమంతులు! మాకూ మీనాగే అన్నీ వుంటే ఎన్ని నీతులైనా సెబుతాం” అంటూ మూలిగాడు పెద్దోడు.

సమాధానంగా ఆ స్టైలు వ్యక్తి చిన్నగా నవ్వాడు.

“చూడండి బాబూ! మీరన్నట్లు నాకు అన్నీ లేవు. నేను కూడా మీలాంటివాడినే” అంటూ తన కళ్ళతోడు తీసాడు. అతడికి ఒక కన్ను లేదు. కుడి కాలి పేంటు పైకి లేపి చూపించాడు. ఒక కాలు లేదు. కృత్రిమ కాలు అమర్చుకున్నాడు. అతడు చెప్పసాగాడు.

“కొంతకాలం క్రితం జరిగిన ఏక్సిడెంట్ లో నాకు ఈ వైకల్యం సంభవించింది. అయినా నేను మీలా విధిని తిట్టుకుంటూ కూర్చోలేదు. ధైర్యంగా పోరాడి నా జీవి తాన్ని నిలబెట్టుకున్నాను. నాలుగు దబ్బులు సంపాదించుకున్నాను. మీలాంటివాళ్ళకి నీతులు చెప్పే స్థాయిలో ఉన్నాను. మీరు కూడా ఆలోచించండి. కష్టపడి సంపాదించడంలో ఉండే ‘తృప్తి’ ఇలా అడుక్కుని సంపాదించడంలో ఉండదు. అర్థమైందా?” అంటూ గుళ్ళోకి వెళ్ళి పోయాడు. అతడు చెప్పింది ఆ ముష్టిళ్ళిద్దరికీ అర్థమైందో లేదో తెలియదు కానీ ఆ సంఘటన మొత్తం చూస్తున్న ‘రవి’కి మాత్రం ఏదో స్ఫురించింది.

***

గుడి నుండి తిరిగొస్తుండగా గమనించాను- వెళుతున్నప్పుడు రవిలో ఉన్న కేరెలెస్ నెస్ ఇప్పుడు లేదు. ఏదో ఆలోచనలో ఉన్నట్లు మౌనంగా ఉన్నాడు. ఇందాకటి ‘గుడి సంఘటన’ అతడిలో ఏవో ఆలోచనా ప్రకంపనాల్ని సృష్టించినట్లుంది. ఇంటికొచ్చాక అడిగాను. “ఏంటి రవీ! నడన్ గా అలా స్తబ్ధంగా అయిపోయావు” అని.

“ఏం లేదు బావా! ఇంతకాలం నాలో ఉన్న లోపాన్ని గమనించలేకపోయాను. అది ఈరోజు అవగతమయింది. ఫియరీ కంటే ప్రాక్టికల్ గా చెబి తేనే కదా అర్థమవుతుంది. ఇన్నాళ్ళూ మీరు ఎన్ని సార్లు చెబుతున్నా కేర్ చెయ్యకుండా నా కెరీర్ గురించి తేలిగ్గా తీసుకున్నాను. ఈ సమాజాన్ని, మనుషుల్ని తిట్టుకుంటూ గడిపేవాడిని. నాకు రిక మెండేషన్ లేకనో, రిజర్వేషన్ లేకనో ఉద్యోగాలు రావడం లేదనేవాడిని. అన్నీ సక్రమంగా ఉన్నా ఏదో లేదనుకొని, ప్రయత్న రహితుడనై ఎస్కేపి స్టగా మారిపోయాను. ఏ పనీ చెయ్యలేననుకొనే ‘వికలాంగుడి’గా తయారయ్యాను. కానీ మనిషికి అన్నిటికంటే పెద్ద అసమర్థత అతడి ‘మానసిక వైకల్యమే’ కదా! ఈరోజు నేను దాన్ని అధిగమించాను. థాంక్యూ బావా! గుడికి తీసుకెళ్ళి నా కళ్ళు తెరిపించావు” అంటూ వెళ్ళిపోయాడు. చాలా హేపీగా అనిపించింది నాకు. రవిలో వచ్చిన ఈ ‘మార్పు’కి కారణం ఆ ‘బాబా’ ఆశీస్సులే అని పించి చెప్పలేనంత ఆనందం కలిగింది.

పనీపాటా లేనివాళ్ల పని

కత్రినా కైఫ్-సల్మాన్ ఖాన్ ల దోస్తీ గురించి అందరికీ తెలిసిందే. అయితే ఎవరు పుట్టించారోగానీ ఈ మధ్య నడన్ గా జాన్ అబ్రహాంకి కత్రినా దగ్గరైందని ఇద్దరూ ‘ఫ్రెండ్స్ యి’ పోయారని హాట్ హాట్ గా ప్రచారం మొదలయ్యేసరికి కత్రినా ఒక్కసారిగా గయ్యమంది. ‘పనీపాటా లేని వాళ్లు ఇలాంటి పుకార్లు పుట్టిస్తున్నారు. అసలు ఎందుకు ఇలా చేస్తారో అర్థంకాదు. ఈ వార్త విని సల్మాన్ కూడా కోపంతో ఊగిపోయాడు. అయినా జాన్-బిపాషాల గురించి తెలిసి కూడా ఇలాంటి వార్తలు ఎందుకు పుట్టిస్తున్నారో ఆ దేవుడికే తెలియాలి’ అని దండం పెట్టేసింది.